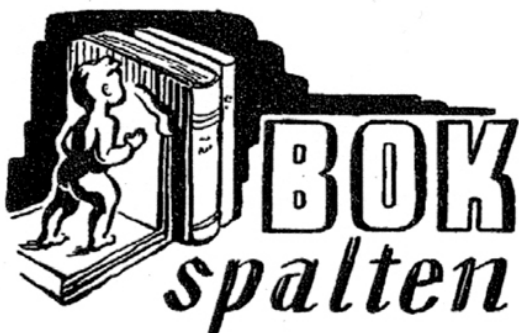

Andreas Lindblom:

SVERIGES KONSTHISTORIA. Del I.
Nordisk Rotogravyr 1944. Pris kr. 16:—.

Professor Andreas Lindbloms Konsthistoria avviker i ganska hög grad från vad man vanligtvis menar med konsthistoria. Den är populär. Den är samtidigt lärorik. Den tar framför allt den moderna tekniken till hjälp såtillvida, att den söker *åskådliggöra*, vad den har att säga. Den låter illustrationsmaterialet tala för sig självt. Illustrationerna är i själva verket i Rotogravyrs regi så bra, så levande och plastiska, att de som stiftar bekantskap med den svenska konsten på detta sätt kan anse sig nästan lika lyckligt lottade som de, vilka under sakkunnig ledning genomvandrar våra muséer.

Professor Lindbloms Konsthistoria är avsedd att utkomma i tre delar. Den första delen — som här recenserar — behandlar medeltiden. Ännu för några tiotal år sedan skulle man knappast ha vågat fästa etiketten »konsthistoria» vid en skildring av denna tids skönhetsvärld. Man skulle snarare ha sagt kulturhistoria — och menat någonting visserligen intressant men knappast vackert. Det är en av historiens ironier. Det är den moderna konstuppfattningen, sådan den vuxit fram efter 1910, som kommit oss att inse, att en häll-

ristning, en Frö-bild, en gammal hällsingländsk vävnad är någonting mer än en kuriositet, att den också är ett konstverk! År 1900 ansågs kanske på sin höjd mästaren av »Sankt Göran och Draken» och några till som konstnärer, nu accepteras större och större delar av den anonyma massan: brodöser, väverskor, stenhuggare, byggmästare. Och med rätta. Den devota dyrkan av konstnären med stort K (som uppkom med renässansen) är i själva verket överdriven. Det finns några få konstnärer med stort K, men många av oss kan också vara konstnärer helt privat — må vara med litet k, men ändå. Och så finns det dessutom tider, epoker, skeden, som gör oss till konstnärer *en masse*.

Jag visade boken för en något mer än 50-årig artist bland mina bekanta. Han sade: »Så vackert! Jag minns när jag var pojke och man såg i historieböckerna på de där fula, grå träsnitten, så grå och jämngrå, så tråkiga — och vad man tyckte, att medeltiden måtte ha varit för en dyster tid!» — Vi moderna människor har åtminstone det att tacka tekniken för, att den gjort det möjligt för oss att få en och annan Biblia Pauperum, en och annan fattigbibel i bilder, en och annan bok, i vilken vi bildledes kan stifta bekantskap med sådant som vi skulle vilja röra vid med våra händer eller se med våra egna ögon. Och i prof. Lindbloms bok får man se hur färgrik, hur praktfull medeltiden var.

Den tidens svenska konst skäms sannerligen inte för sig. Det finns någonting, som heter leendet från Reims — och det är mycket omskrivet. Vi kan kan tala om det boniskt naiva modersleendet från, låt oss säga Lidens kyrka i Medelpad.

Gunnar Ekelöf